

Context Matters!

TESTEN IS GEEN 'KUNSTJE'; ADAPTIVITEIT MAAKT VAN TESTEN IN JOUW CONTEXT EEN 'KUNDE'!

Door Leo van der Aalst en Rik Marselis • leo.vander.aalst@sogeti.nl • rik.marselis@sogeti.nl @rikmarselis

Testen is nooit eenheidsworst. Ongeacht welke aanpak of methode wordt gebruikt, of het nu over ontwikkelaanpakken of over testaanpakken gaat, iedere organisatie en elk project gebruikt ze op een manier die is afgestemd op de context waarin wordt gewerkt. Zo werkt dat ook met het adaptief toepassen van TMap. Maar adaptief toepassen, hoe doe je dat? Wat is de TMap 'jigsaw puzzle'?

Beetje context ...

Weet jij hoeveel ontwikkel- en testaanpakken er de laatste zeventig jaar (sinds de bouw van de eerste computer) zijn bedacht en gebruikt? Geen idee? In ieder geval: veel! Nog nooit hebben we gezien dat een aanpak volledig ('as is') wordt overgenomen door een organisatie. En dat moet ook niet, want iedere organisatie is uniek en daarom past elke organisatie de aanpak aan op de eigen specifieke context.

Eind jaren '80 werkte Leo bij de Belastingdienst. Daar testten ze gestructureerd, Martin Pol had zojuist het Handboek Testen gepubliceerd. Dat handboek was later, in 1995, de basis voor TMap. We hebben dit in 2006 verder uitgewerkt tot TMap NEXT dat steunt op vier essenties, business driven testmanagement, een gestructureerd proces, de complete gereedschapskist en adaptiviteit. Door de jaren merken we steeds duidelijker dat de belangrijkste van deze vier essenties de 'Adaptiviteit' is. In de periode van eind '80 tot heden hebben we bij vele organisaties in vele landen gezien hoe TMap telkens aangepast werd aan de context waarin het werd gebruikt. Het lijkt wel of de situaties waarin we werken steeds diverser worden, waardoor het belang van de adaptiviteit ook steeds groter wordt. Gelukkig zijn veel ervaringen herbruikbaar. Op basis daarvan hebben we voor bepaalde veelvoorkomende situaties zelfs specifieke toepassingsvarianten geschreven, om organisaties een vliegende start te geven. Kijk bijvoorbeeld naar 'Testen van ketens met TMap NEXT (2009)', 'TMap Infrastructuur (2012)' en het recent verschenen (en veel geroemde) 'TMap NEXT in scrum'.

Adaptiviteit – de puzzelstukjes

In dit artikel laten wij je zien hoe je de essentie 'Adaptiviteit' van TMap ten volle kunt benutten. Zo kun je voorkomen dat je in de valkuil van het 'toepassen van een kunstje' valt, maar juist toewerkt naar het waarborgen van kwaliteit op een manier die in jouw situatie effectief en efficiënt is. En je zult zien dat je ook in jouw context houvast en nuttige toepassing vindt voor het enorme scala aan onderwerpen, werkwijzen, technieken en hulpmiddelen die in het TMap gedachtegoed bij elkaar zijn gebracht, waardoor testen in elke context een 'kunde' wordt!

Maar hoe doe je dat dan? Eerst leg je alle puzzelstukjes uit: Testactiviteiten, testtechnieken, testproducten, testorganisatie en testinfrastructuur. →

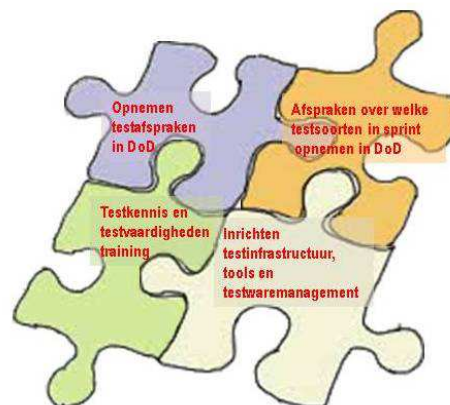

Figuur 1: De TMap puzzelstukjes

Vervolgens kijk je naar de context waar je in werkt. Laten we zeggen, een scrumomgeving. Wat in een scrumomgeving prominent aanwezig is, zijn de scrum events: Project planning, sprint planning, sprint, daily scrum, review en retrospective. Veel organisaties starten een scrumproject met het zogenoemde sprint 0 event, dus die voegen wij ook toe. Hoe passen de TMap puzzelstukjes hier in? Om dit artikel niet te lang te maken, laten we dit alleen voor het puzzelstukje 'testactiviteiten' zien, voor de complete inpassing verwijzen we graag naar ons EuroSTAR eBook of het boek (zie literatuurlijst). Goed, activiteiten dus; TMap kent 53 activiteiten die je kunt gebruiken, aanpassen, verwijderen of waar je zelf activiteiten aan kunt toevoegen.

Testactiviteiten – sprint 0

In sprint 0 worden vaak 'inrichtingsactiviteiten' uitgevoerd. Denk aan het houden van een kick-off, het inrichten van tools, het opstellen van een definition of done, de procesinrichting, het opstellen van een communicatieplan en het verzorgen van trainingen. Aangezien het testen in scrum volledig geïntegreerd is met de ontwikkelactiviteiten, is het goed om te bedenken welke testsoorten in een sprint moeten worden uitgevoerd. Verder is testen een rol in scrum, dus ook niet-professionele testers zullen worden gevraagd om te testen. Dan is het goed om deze teamleden de benodigde testkennis en/of testvaardigheden te geven via een training of workshop. Dit event leent zich ook om een begin te maken met het inrichten van de testinfrastructuur (inclusief tooling) en het testwaremanagement. Uiteraard moeten alle (test)afspraken in de definition of done worden opgenomen (zie Figuur 2).

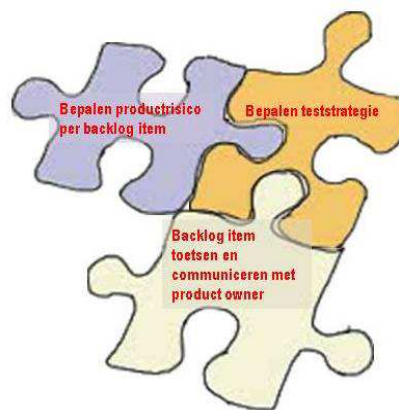
Figuur 2: Testactiviteiten puzzelstukjes in sprint 0

Testactiviteiten – project/sprint planning

In de scrum events; project/sprint planning wordt onder andere een product/sprint backlog opgesteld en een inspanningsinschatting in story points van elk backlog item (vaak met planningpoker) gemaakt. Welke restactiviteitenpuzzelstukjes passen hier dan bij? →

Ook in scrum geldt dat je niet de tijd hebt om alles te testen, dus het uitvoeren van een productrisicoanalyse en het opstellen van een teststrategie per backlog item helpt om hierin een goede afweging te maken. Het kennen van het productrisico voordat met planningpoker wordt begonnen, helpt om sneller tot overeenstemming te komen bij het toekennen van de story points. Het productrisico kan met risicopoker worden bepaald en wordt op de storycard gezet, zodat deze bij planningpoker wordt meegenomen in de afwegingen.

Degene in de testrol stelt 'kritische vragen' aan de product owner over de backlog items (dit zijn bijvoorbeeld user stories). Als de antwoorden bevredigend zijn, is in feite de intake (het toetsen) van de testbasis afgerond en zijn eventuele onduidelijkheden gecommuniceerd (zie Figuur 3).

Figuur 3: Testactiviteiten puzzelstukjes in project/sprint planning

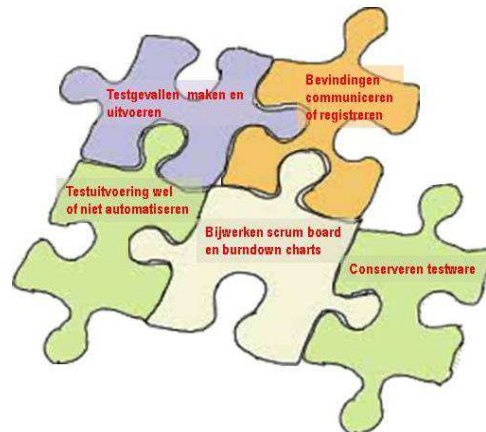
Vervolgens kijk je naar de context waar je in werkt. Laten we zeggen, een scrumomgeving. Wat in een scrumomgeving prominent aanwezig is, zijn de scrum events: Project planning, sprint planning, sprint, daily scrum, review en retrospective. Veel organisaties starten een scrumproject met het zogenoemde sprint 0 event, dus die voegen wij ook toe. Hoe passen de TMap puzzelstukjes hier in?

Om dit artikel niet te lang te maken, laten we dit alleen voor het puzzelstukje 'testactiviteiten' zien, voor de complete inpassing verwijzen we graag naar ons EuroSTAR eBook of het boek (zie literatuurlijst).

Goed, activiteiten dus; TMap kent 53 activiteiten die je kunt gebruiken, aanpassen, verwijderen of waar je zelf activiteiten aan kunt toevoegen.

Testactiviteiten – sprint en daily scrum

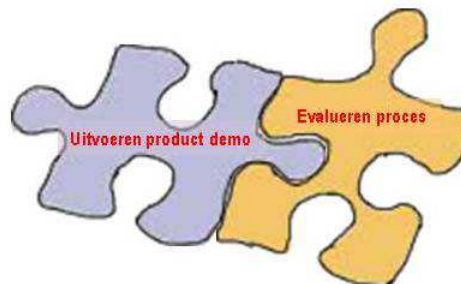
In de scrum events; sprint en daily scrum worden de producten gerealiseerd. Hierin vinden de welbekende en veelvoorkomende testactiviteiten plaats. Uiteraard het maken en uitvoeren van testgevallen (hetzij 'specification based', hetzij 'experience based', en bij voorkeur een combinatie hiervan). Eventuele bevindingen worden gecommuniceerd en waar nodig geregistreerd, testuitvoering wordt al dan niet geautomatiseerd en testware wel of niet geconserveerd. Dit alles is afhankelijk van wat het scrumteam in de definition of done heeft afgesproken. Tijdens de daily scrum wordt over testvoortgang gerapporteerd door het bijwerken van bijvoorbeeld het scrumboard en de burndown charts (zie Figuur 4). →

Figuur 4: Testactiviteiten puzzelstukjes in sprint en daily scrum

Testactiviteiten – review en retrospective

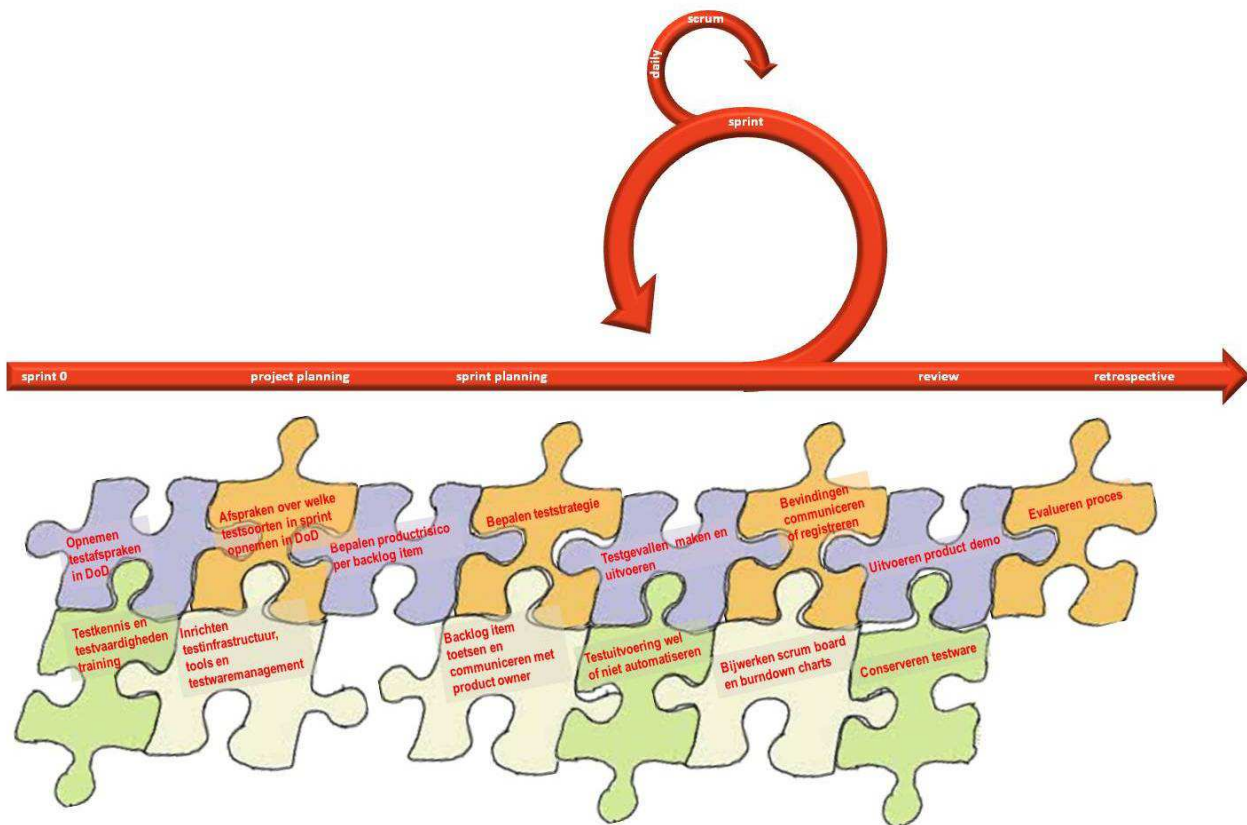
Tot slot de scrum events; review en de retrospective. Tijdens de review wordt (vaak door degene in de testrol) een productdemo uitgevoerd, waarna de product owner het product wel of niet accepteert. En tijdens de retrospective wordt onder andere een evaluatie van het testproces uitgevoerd (zie Figuur 5).

Figuur 5: Testactiviteiten puzzelstukjes in review en retrospective

De 'jigsaw' puzzle is gelegd

Door de puzzelstukjes aan elkaar te leggen onder het scrummodel is de puzzel gelegd en heb je precies die onderdelen uit het testgedachtegoed hergebruikt die voor jou toegevoegde waarde bieden. Zie het eindresultaat in figuur 6. →

Figuur 6: De puzzel compleet

Conclusie

Hiermee hebben we in vogelvlucht laten zien hoe we TMap-testactiviteiten hebben hergebruikt, aangepast, toegevoegd en verwijderd naar aanleiding van de context (in dit geval de scrumomgeving) waarin moet worden getest.

Deze benadering is voor elke context mogelijk. En uiteraard werkt dit ook voor de puzzelstukjes testtechnieken, testproducten, testorganisatie en testinfrastructuur. Door over dit alles goed na te denken, hergebruik je op een efficiënte manier de bestaande kennis en ervaring en daarmee maak je van testen geen 'kunstje' maar een 'Kunde' in jouw context! Adaptiviteit werkt!

Literatuurlijst

TMap NEXT voor resultaat gericht testen

TMap NEXT Business Driven Test Management

TMap NEXT in Scrum

Testen van ketens met TMap NEXT

TMap Infrastructuur

EuroSTAR eBook 'Integrate Test Activities in Agile Projects'

